

न्यायालयीन प्रकरणांचा निकाल तपासी यंत्रणा अथवा अभियोक्त्यांच्या हलगर्जीपणामुळे शासनाच्या विरुद्ध गेला असल्यास, संबंधितांवर जबाबदारी निश्चित करण्यासाठी व त्याबाबतच्या शिफारशी करण्यासाठी गठीत समितीच्या प्रभावी अंमलबजावणी करिता सूचना.

महाराष्ट्र शासन

गृह विभाग

शासन परिपत्रक क्र. डीपीपी-२०१५/प्र.क्र. ५१/पोल-१०

मंत्रालय, हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा रोड,

मुंबई-४०००३२,

दिनांक २६ फेब्रुवारी, २०१९

वाचा:- शासन परिपत्रक, गृह विभाग, शासन परिपत्रक, क्र. डीपीपी-२०१५/प्र.क्र.५१/पोल-१०,
दिनांक १७ ऑक्टोबर, २०१५

प्रस्तावना:-

गुजरात राज्य विरुद्ध किशन भाई या न्यायालयीन प्रकरणाच्या (फौजदार अपील क्र.१४८५/२००८) संदर्भात मा. सर्वोच्च न्यायालयाने दि.०७.०१.२०१४ च्या आदेशान्वये सर्व राज्यांतील गृह मंत्रालयांना कसुरदार तपासी अधिकारी व अभियोक्तांच्या न्यायालयीन खटल्यातील कार्यक्षमता वाढविण्यासाठी परिणामकारक धोरण अंमलात आणण्यासंदर्भात मार्गदर्शनपर सूचना केल्या आहेत. त्यास अनुसरून विभागाने संदर्भाधीन १७.१०.२०१५ च्या परिपत्रकांन्वये ज्या गुन्ह्यामध्ये आरोपींची निर्दोष मुक्तता झाली आहे, त्याबाबत न्यायालयाच्या आदेशाची तपासणी करून सदर खटल्याचा निकाल शासनाच्या विरुद्ध जाण्यामागील कारणे काय आहेत, याची तपासणी करणे व सदर न्यायालयीन प्रकरणाचा निकाल तपास यंत्रणा अथवा अभियोक्त्यांच्या हलगर्जीपणामुळे शासनाच्या विरुद्ध गेला असल्यास, संबंधितावर जबाबदारी निश्चित करण्यासाठी व त्याबाबतच्या शिफारसी करण्यासाठी जिल्हास्तरावर अतिरिक्त जिल्हा पोलीस अधीक्षक यांच्या अध्यक्षतेखाली तर पोलीस आयुक्तालय स्तरावर पोलीस उपायुक्त (गुन्हे) यांच्या अध्यक्षतेखाली समितीची स्थापना केलेली आहे. संदर्भाधीन शासन परिपत्रक, दिनांक १७.१०.२०१५ ची अधिक परिणामकारक व प्रभावीपणे अंमलबजावणी करून राज्यातील जनसामान्यांना न्याय देऊन दोषसिध्दीचे प्रमाण वाढविण्याबरोबरच तपासी अधिकारी व अभियोक्त्यांवरील उत्तरदायित्व निश्चित होण्यासाठी सदर परिपत्रकाच्या संदर्भात अधिकच्या सूचना देण्याची बाब विचाराधीन होती.

शासन परिपत्रक :-

गुजरात राज्य विरुद्ध किशन भाई या न्यायालयीन प्रकरणाच्या (फौजदार अपील क्र.१४८५/२००८) संदर्भात मा. सर्वोच्च न्यायालयाने दि.०७.०१.२०१४ च्या आदेशान्वये दिलेल्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार संदर्भाधीन शासन परिपत्रकांन्वये न्यायालयीन प्रकरणाचा निकाल तपास अधिकारी अथवा अभियोक्त्यांच्या हलगर्जीपणामुळे शासनाच्या विरुद्ध गेला असल्यास, संबंधितावर जबाबदारी निश्चित करण्यासाठी व त्याबाबतच्या शिफारसी करण्यासाठी जिल्हास्तरावर अतिरिक्त जिल्हा पोलीस अधीक्षक यांच्या अध्यक्षतेखाली तर पोलीस आयुक्तालय स्तरावर पोलीस उपायुक्त (गुन्हे) यांच्या अध्यक्षतेखाली समितीची स्थापना केलेली आहे.

२. या परिपत्रकाची प्रभावी व परिणामकारक अंमलबजावणी होण्याच्या दृष्टीने शासन खालील प्रमाणे सविस्तर सूचना देण्यात येत आहे.

१. संदर्भाधीन शासन परिपत्रकान्वये गठित करण्यात आलेल्या जिल्हास्तरीय समिती व पोलीस आयुक्तालय स्तरावरील समितीची कोणत्याही परिस्थितीत तीन महिन्यातून एकदा बैठक घेण्यात यावी व नियमित बैठक घेण्याची सर्वस्वी जबाबदारी समिती प्रमुख यांची राहिल.
२. उक्त समितीने त्यांच्या दर तिमाही बैठकीचा अहवाल सदरच्या परिपत्रकासोबत जोडलेल्या विहित नमून्यात तयार करून तो संबंधित पोलीस घटक प्रमुख यांना सादर करावा.
३. सदर समितीपुढे अशी अपेक्षित सर्व प्रकरणे सादर होत आहेत, त्यावर समितीकडून कार्यवाही होत आहे व समितीच्या अहवालानुसार / शिफारशीनुसार कसुरदार तपासी अधिकारी व अभियोक्ते यांच्याविरुद्ध करावयाच्या कारवाई बाबत पुढील कारवाई होत आहे, याबाबतचे संनियंत्रण करण्याची जबाबदारी संबंधित पोलीस घटक प्रमुख व संचालक, अभियोग संचालनालय यांची राहिल.
४. पोलीस घटक प्रमुख यांनी समितीकडून प्राप्त झालेला त्रैमासिक अहवाल आपल्या अभिप्रायासह व प्रकरणनिहाय केलेल्या कार्यवाहीसह पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई व संचालक, अभियोग संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांना दर तिमाहीस सादर करावा.
५. जिल्हास्तरीय समिती व पोलीस आयुक्तालय स्तरावरील समितीने सादर केलेला अहवालाचा एकत्रित वार्षिक गोषवारा विश्लेषणासह पोलीस महासंचालक व संचालक, अभियोग संचालनालय यांनी संयुक्तपणे शासनास संबंधित कॅलेडर वर्षाच्या समाप्तीनंतर जानेवारी महिन्याच्या अखेर पर्यंत शासनास सादर करावा.

३. उपरोक्त सूचनांचे काटेकोरपणे पालन करून प्रभावी व परिणामकारक अंमलबजावणी करण्याबाबतचे निर्देश सर्व संबंधित पोलीस घटक प्रमुखांना पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांनी तर सर्व संबंधित सरकारी अभियोक्ता यांना संचालक, अभियोग संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांनी द्यावेत. उक्त सूचनांचे यथोचित पालन न झाल्याचे निदर्शनास आल्यास याची गंभीर दखल घेण्यात येईल, याची कृपया नोंद घेण्यात यावी.

४. सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्यांचा संगणक संकेतांक २०१९०२२६१७३३३१६९२९ असा आहे. हा आदेश डिटीजल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांचे आदेशानुसार व नांवाने,

(किशोर भालेराव)

उप सचिव (विधि), महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई

२. मा. राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव, राजभवन, मुंबई.
३. मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
४. अपर मुख्य सचिव (गृह), गृह विभाग, मंत्रालय मुंबई.
५. अपर मुख्य सचिव (अपिल व सुरक्षा), गृह विभाग, मंत्रालय मुंबई.
६. पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य. मुंबई ,
७. प्रधान सचिव व विधी परामर्श, विधी व न्याय विभाग मंत्रालय, मुंबई.
८. प्रधान सचिव, विशेष, गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
९. सर्व पोलीस आयुक्त
१०. सर्व अपर पोलीस महासंचालक
११. विशेष पोलीस महानिरीक्षक, सर्व परिक्षेत्र
१२. सर्व पोलीस अधीक्षक
१३. संचालक, अभियोग संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
१४. मा. राज्यमंत्री (गृह)(शहरे), यांचे खाजगी सचिव
१५. मा. राज्यमंत्री (गृह)(ग्रामीण), यांचे खाजगी सचिव
१६. सर्व सह सचिव/उप सचिव, गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१७. सर्व कार्यासने, गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१८. निवडनस्ती.

(शासन परिपत्रक, गृह विभाग, क्र. डीपीपी-२०१५/प्र.क्र.५१/पोल-१०,
दिनांक २६ फेब्रुवारी, २०१९ सोबतचे प्रपत्र)

आयुक्तालय / पोलीस अधिक्षक कार्यालय :-

समितीच्या बैठकीचा दिनांक:-

अ.क्र.	प्रकरण क्रमांक/ मा. न्यायालयाचे ठिकाण	प्रकरणाचे स्वरूप (गुन्हा नोंद क्रमांक, कलम इ. चा तपशिल)	दोषारोप मा.न्यायालयात सादर केल्याचा दिनांक	न्यायनिर्णयाचा दिनांक	न्यायनिर्णया- नुसार खटला निर्दोष होण्याची कारणे
१.	२.	३.	४.	५.	६.

खटला निर्दोष होण्यामागे तपासी अधिकारी अथवा सरकारी अभियोक्ता हे जबाबदार आहेत अगर कसे,	जबाबदार असल्यास त्यांची नांव, त्यांच्याविरुद्ध केलेली/ प्रस्तावित केलेली कार्यवाही	शेरा
७	८.	९.